

בעזה"ש"ת

הגיון רב

ביאור התפילה

והפיוטים

עדות המזרח

ונוסף בו ביאור על סדר העבודה

יום כיפור

מהדורה מורחבת
ערב ראש השנה תשע"ח

כל הזכויות שמורות

בכל עניני הספר ניתן לפנות: 050-4112161

דוא"ל: a.amar@enativ.com

הקדמה לתפילת העמידה

בשׁו"ע (סימן ק' סעיף א') כתב, צריך להסדיר תפילות הימים הנוראים קודם שיתפלל וכתב במ"ב ובפרט בפיוטים שאין מבינים פירושם אלא בנתינת דעה רבה עליהם, בודאי צריך להסדירם תחילה ולא מועיל מה שאומרים בשעתם מתוך המחזור.

וראוי לכל איש מישראל לשית את ליבו לכיון היטב בתפילה ולהשכיל כל אחד ואחד לפי שיעורו, כי בשומו אל ליבו פירוש מילות בתפילתו אז תתעורר כוונתו ויכנס לבבו הערל בראותו כי נצרך לחסדי המקום. וכיון ליבו ומחשבתו לתקן בתפילות הימים האלה כל התפילות הפסולות אשר נפסלו מחסרון הכוונה (חמדת הימים ח"ג פרק י').

וכתב האריז"ל בשער הכוונות שהיה נוהג מורי ז"ל לבכות הרבה בתפילות ראש השנה אפילו שהוא יום טוב ומכל שכן בתפילת יום הכיפורים. והיה אומר מורי ז"ל כי מי שאין בניה נופלת עליו בימים אלו הוא הוראה שאין נשמתו הגונה ושלימה. חרדה ילבש בתפילותיו בבכיה ולב נשבר, וכל אשר יבקש תהיה כוונתו גם על בני ביתו ועל כל מי שהוא משורש נר"ן והקרוב אל שורשו (עבודת הקודש לחיד"א).

ולכן אף מי שלא שת ליבו בימי חיי הבלו והלך חשכים ואין נוגה לו וכלה ימיו לריק ושנותיו בבהלה כמנהגו של רוב בני אדם, על כל פנים ביום הקדוש הזה ישפוך שיחה וידרוש סליחה וירבה בתפילה ובתחנונים כפי כוחו, וישוב אל ה' וירחמהו ואל אלוהינו כי ירבה לסלוח (אלף המגן).

הקדמה לוידוי

כתב הרמב"ם (בהלכות תשובה פרק א') בימינו שאין לנו בית המקדש, על ידי שאדם עושה תשובה מתכפרים לו כל העבירות בין הקלות ובין החמורות, יש מתכפרין מיד ויש לאחר זמן. אולם גם לאחר שאדם עשה תשובה, חייב להתוודות לפני ה', ומקיים כזה מצות עשה. וצריך לפרט כל חטא שיודע שנכשל בו. וכל המרבה להתוודות ומאריך בענין זה, הרי זה משובח.

כתב בשׁו"ע (סימן תר"ז ס"ב) ואם מתודה בלחש נכון לפרט החטא, ויתודה מעומד, ואפילו כי שמע ליה משליח ציבור והוא התודה כבר, צריך לעמוד. וכתב השל"ה וראוי שיכיר עד שיתפקקו חוליות השדרה.

וכתב המ"ב (שם ס"ק י') וטוב שישחה כמו במודים, ולא יסמוך על דבר שאם ינטל אותו דבר יפול. ואם סמך, צריך עיון אם יחזור ויתודה.

ובספר יסוד ושורש העבודה (שער האיתון פ"ז) כתב, עיקר הוידוי הוא לבטא בשפתיים ולפרט החטאים נגעי לבבו אשר ידע איניש בנפשיה. וביחוד בעברות שאדם דש בהם, כגון לשון הרע וכו', הכל צריך האדם לפרט בשפתיו. ויתחרט בלבו על העבר ולקבל על עצמו להבא בקבלה אמיתית וגדרים וסייגים שלא ישוב עליהם עוד בשום אופן.

וכתב האריז"ל (בשער הגלגולים הקדמה ד') שצריך האדם להתוודות גם על עבירות שיודע שלא עבר עליהם מעודו. וכתב הרש"ש (נהר שלום דל"ח ע"ד) שדנים את האדם על חטאים שעשה בגלגול זה ובגלגולים אחרים, ועל כן צריך להתוודות עליהם.

ומובא בזהר (פרשת בא, מא.) שהמקטרג עומד תמיד לפני ה' לפרט חטאי האדם ולתבוע דין ועונש, וכאשר אדם מקדים ומתודה ומפרט כל אחד ואחד מחטאיו, אינו משאיר פתחון פה למקטרג, ואינו יכול לתבוע עליו דין, ואז הוא פורש ומסתלק ממנו מכל וכל. וכתב האול"צ (ח"ד עמוד קכ) שכאשר אדם מפרט עוונותיו ומתבייש בהם הרי זה מועיל לכפרת העוון.

וכתב החיד"א, באמירת וידוי יכנע מאוד ויתחרט, ויהיה דעתו לשוב, דאי לאו הכי הקצ"ף יעלה ויתן יד למקטרג לומר, חזי גברא אדם חצוף אומר וידוי בלי דעת וחרטה וכמדבר אל הדייט חס ושלום. ומאנה הנחם נפש ירא ה' על הוידוי שאומרים בנשימה אחת כמדבר למשרתו חס ושלום, עכ"ל.

וכ"כ הפלא יועץ וז"ל, וידוי, צריך להזהר בו מדי אומרו אותו, לא יגרע אפילו פעם אחת לאומרו בהכנעה רבה ובכפיפת ראש ובקול בוכים ובדמעה לב על מנת שלא לשוב לכסלה. ובהחסיר אלו התנאים ההעדר טוב ממציאאות הרע, כי הוא חוצפה ועזות פנים וכדי בזיון וקצף, כי יחרה אף ה' וקנאתו כי יאמר הקריבהו וידוי זה לפחתך או לאיש כמון הירצה או הישא פניך וכו'. אבל נחמתנו בעונינו ומעוט ערכנו. על כל פנים חובה מוטלת עלינו להשתדל ברב עז בכל כוחנו, וה' יעזור לנו. והמתודה ואינו גומר בלבו לעזוב, העוונות לא נמחלים כלל, אך המתודה וחוזר בו בלבו מאותה העבירה, אף אם גבר יצרו לאחר מכן ושב על אותו חטא, הרי זה מעשה חדש (אור לציון ח"ד עמוד פט).

וכתב החיי אדם (כלל קמג) המתודה צריך להבין מה שאומר והוידוי שתיקנו הקדמונים דבריו כפולים ומכופלים ואינם מובנים לכל אדם לכן כתב פירושם בקצרה.

וכתב הפלא יועץ שראוי לאדם להתבודד ולעיין בפרטי הוידוי אחד לאחד על כל משמעויותיהם, להתבונן על איזה מהם צריך תיקון וממה עליו להזהר, ואיך לעשות לגביי סייג וגדר, ואז יקרב לומר הוידוי, ובודאי יעשה פרי למעלה ונרצה לו לכפר עליו.

והנה רבים הענינים לעורר בהם לשוב בתשובה. ואשריהם ישראל שמדקדקין במצוות ומתחזקים בהם תמיד, אך יש לעורר כאן ענין אחד שאינו ידוע לרבים בתור עוון. והיא בענין תאוות האכילה. שאמנם יש אופנים בתאוות האכילה שאינם אסורים מן הדין, וכגון מי שרעב, והולך וקונה לעצמו דוקא מאכל הערב לו ואוכל להנאתו, וכן מי שבא לסעוד, ומונחים לפניו כמה מיני מאכל, ובוחר את הערב לו, אין בזה עוון מן הדין. ואף אם כבר אכל ושבע, אך עדיין נפשו תאבה למאכל נוסף ערב, והולך וקונה ואוכל, מן הדין אינו אסור. אך מי שכבר אכל ושבע, וגם אינו תאב באותה עת לאכול עוד, ואעפ"כ מחשב ומכניס בדעתו עניני תאוות אכילה לאכול תענוגים לאחר זמן, נראה שדבר זה אסור מן הדין, והוא בכלל אבירייהו דבן סורר ומורה. ויש לחזור בתשובה מעוון זה (אור לציון ח"ד עמוד קכ).

נוסח הוידי כמו שתיקנו החיד"א והחיי אדם

כתב החיי אדם (ח"ב כלל קמג) ומוטב לומר אשמנו פעם אחת בכוונה מלומר ג' פעמים בלא כוונה. ועוד יכוין ששאר החטאים שאינו זוכר ויכללו בוידוי כי הכל נכלל בכ"ב אותיות.

וכתב האריז"ל (בשער הגלגולים הקדמה ד') שצריך האדם להתוודות גם על עבירות שידוע שלא עבר עליהם מעודו. וכתב הרש"ש (נהר שלום דל"ח ע"ד) שדנים את האדם על חטאים שעשה בגלגול זה ובגלגולים אחרים, ועל כן צריך להתוודות עליהם.

ועל כן הוספנו בסייעתא דשמיא נוסח הוידי כפי שתיקנו החיד"א והחיי אדם עפ"י א"ב שיפרש כל אדם את חטאיו בין האותיות.

ואשר על כן את הפירוש של הוידי יש רק לכוין כדי שיבין מה שמתודה. אך את תוספת פירוט החטאים יש לומר בפה. ובכדי להבחין בין מה שצריך לכוין בליבו למה שצריך לבטא בשפתו ניקדנו רק את מה שצריך לומר בפה, והפירוש שצריך לכוין בליבו לא ניקדנו.

קודם הוידי יחשוב במחשבתו

הריני מקבל עלי מצות עשה של וידוי החטא כמו שציוני הבורא יתברך שמו בתורתו הקדושה "והתודו את חטאתם אשר עשו" (יסוד ושו"ש העבודה).

אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹּהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ, וְאַל תִּתְּעַלֵּם מִלִּפְנֵינוּ מִתְחַנְתֵּנוּ. שְׂאִין אֲנַחְנוּ עֲוֵי פָנִים וְקָשִׁי עֲרָף, לֹמֵר לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹּהֵי אֲבוֹתֵינוּ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חַטָּאנוּ, אֲכַל חַטָּאנוּ עֲבַרנוּ עֲבִירוֹת בְּשׁוֹנֵג.

עֲוֵינוּ עֲבַרנוּ עֲבִירוֹת בְּמִזִּיד.

פֶּשַׁעֵנוּ עֲבַרנוּ עֲבִירוֹת בְּמֶרֶד, לַחֲכָעִים.

אֲנַחְנוּ וְאַבוֹתֵינוּ וְכֵן בְּגִלְגּוֹל הַקּוֹדֶם שִׁלְנוּ וְאַנְשֵׁי בֵּיתֵנוּ.

חַטָּאתִי אוֹדִיעֶךָ וְעֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אִמְרָתִי אוֹדָה עָלֶי פֶּשַׁעִי לִיהוָה, וְאַתָּה נִשְׁאַתָּ עֹן חַטָּאתִי סִלָּה:

אֲשַׁמְנוּ, אֲנַחְנוּ אֲשָׁמִים.

אֲכַלְנוּ מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת. נִבְלוֹת וּמִרְפוֹת, שִׁקְצִים וּרְמָשִׁים, וְדָבָרִים הַמְחֻזְקִים בְּתוֹלְעִים. אֲכַלְנוּ בְּלֹא בְרָכָה לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו. אֲכַלְנוּ אֲכִילָה נֶסֶה. אֲכַלְנוּ וְשִׁתִּינוּ בַּיּוֹם

הכפורים. אכלנו חוץ לספה אכילת קבע. אכלנו חמץ בפסח. אכלנו בליה אחר שישננו. אכלנו למלא במננו ולא חשבנו להיות בריאים לעבד את ה' ושאר פונות טובות. אמצנו את לבנו. אכזרים היינו. אסרנו את המתר ואת האסור התרנו. אסרנו לאחרים והתרנו לעצמנו. אכלנו בלי נטילת ידים. אכלנו מסעודה שאינה מספקת לבעליה:

בגדרנו, לא הכרנו בטובה שאתה מטיב עמנו, ואף השבנו רעה תחת טובה לה' ולחברינו. בשלנו תלמוד תורתך ימים ולילות. בשלנו אחרים חלומדים. בשלנו עושי מצות. באנו על כל עריות שבתורה. ושניות ואסורי ביאה מדברי סופרים. בעלנו בעילות אסורות. ברכנו ברכות לבטלה וברכה שאינה צריכה. ברכנו ברכה חטופה בלי הזכרת שם ומלכות ובקסרון תבות ואותיות ובלי שום כונה. בדינו הקדמות מלבנו. בינו חדושי תורה. בינו אמריה. בשלנו קריאת שמע ותפלה וציצית ותפלין. בינו אב ואם ואחינו הגדול. בינו חכמים וראי שמים. בשלנו רמ"ח מצות עשה מדאורייתא ומדברי קבלה ומדברי סופרים. בינו חכמת חכמי הדורות וספריהם. בלבלנו דעתנו בתפלה ולמוד בהבלי העולם הזה. בגדרנו בין אדם לחברו וגמלנו לו רעה תחת טובה:

גזלנו, לקחנו בכח מחברינו, גולנו את הרבים, וגזל שינה.

גנבנו מישראל ומגוזים. גנבנו מקרובינו. גנבנו דעת הבריות. גנבנו חדושי תורה מאחרים. גלינו סוד. גלינו סודי תורה למי שאינם ראויים. גלינו דברי תורה לאומות העולם. גלינו עריות. גאינו במחשבה דבור ומעשה בכל מיני גאון ודון עד שנגעשה לנו טבע ולא נדענו אם היא גאון. גדלנו בגינו גדולים רעים. גערנו באחרים המוכיחים לבנינו וקרובינו ורבנו עמם והקפדנו עליהם. גלינו פנים בתורה שלא בהלכה. גערנו בעושי מצות. גמגמנו בלשוננו בדברי תורה ותפלה. גדלנו ושכחנו עצמנו ואפלו במה שאין בנו. גלגלנו דברים להכשיל רעינו. גמלנו רע למי שהטיב אלינו. גערנו בגשינו ובגינו ומשרתינו שלא כדת ושלא כדין:

דברנו דפי דברנו ננאי בהקב"ה ובבני אדם, וי"א דיברנו אחד בפה ואחד בלב.

ולשון הרע, כפשוטו.

דברנו דברים בטלים. לשון הרע. שקרים. דברי מרמה. חניפות. גבול פה, וליצנות הפה, וכל כך נשתרשנו עד שאינו נכר לנו האסור ולמצוה תחשב בעינינו. דברנו בבית הקנסות ועם תפלין. דברנו באמצע תפלה ובאמצע קריאת שמע ובין גאלה לתפלה ובחזרה. דברנו באמצע למודנו. דברנו בשבת דבור של חל. דברנו בודון ובגדל לבב. דרשנו דרשות של דפי. דברנו בגנות חברינו ורבותינו ואבותינו וכל מי שחייבים אנו בכבודו. דנו לחובה לכל אדם. דנו דין אחד לעצמנו ודין אחד לאחרים. דברנו אחד בפה

ואחרי בלב. דברנו לגוי בשבת לעשות מלאכות אסור. דברנו עם העריות דברי שחוק והתול וכיוצא. דברנו במשא ומתן של תורה לקנטר ולדחות דברי זולתנו, ולהפיל האמת בעקשות ובחריפות שקר, וזולנו להם נגד לסברתנו ואף שהאמת אתו. דברנו זלוול על הרבנים ראשונים ואחרונים אשר בארץ החיים המה ואשר עודם חיים ודחינו דבריהם מבלי שכל וכלי מוסר ויראת ה'. דברנו בשבת ויום טוב במשא ומתן וסחורה ורוח:

הענינו, קלקלנו מה שהיה ישר.

הקלנו ראש. הענינו מצח. הררנו בעברה. הררנו הרחורים רעים ביום ובלילה ובאנו לידי קרי והוצאנו זרע לבטלה. הסתכלנו בנשים להנות מהן. הסתכלנו בערוה ובפני רשעים. הערכנו מעשה חברנו להראות קלונו וחסרונו. הלכנו פני חברנו קרבים. הוצאנו שם רע על החיים ועל המתים. הררנו הרחורים רעים בתוך התפלה ובלימוד ועם תפילין. הסחנו דעתנו מן התפילין. השגנו גבול רענו. הקפדנו עם נשינו ועם חברינו. הלכנו אחר יצרנו הרע. הלכנו בקומה זקופה. הלכנו בגדולות ובגפלאות ממנו. הלכנו בגלוי הראש. הררנו אחרי רבותינו. הורינו הוראות בלי עיון וכלי סכרא ותכף ומיד להראות גדלתנו. הורינו הוראות בפני רבותינו. הרמנו יד על נשינו ועל חברינו. החזקנו במחלקת. הטלנו אימה יתרה בתוך ביתנו ועל משרתנו. הסתכלנו בקשת ולבנה הרבה. התפללנו בלא כונת הלב. התפללנו והיינו צריכים לנקבים. התפללנו ואנו שבורים. הררנו דברי תורה בבית הכסא ובמבואות המטנפות ובמקום שאינו נקי. הוצאנו בשבת לרשות הרבים ובקמלית. הקשינו עצמנו לדעת. הבינו רעינו ונשותינו. התפללנו וקרינו קריאת שמע ולבשנו תפלין קדם זמנם. המרחנו על הצבור. הורינו הוראות בטעות והכשלת רבים:

והרשענו, גרמנו לאחרים לעשות רע.

הרבינו פשע ורשע לבלי חק. ויעדנו עצמנו למחלקת ולעברה. ותרנים היינו במזון וזלתנו. ותרנו על כבוד ה' וכבוד התורה. ומחינו על כבודנו:

זדנו, עשינו עבירות במזיד.

זכרנו שם שמים לבטלה. זנינו אחר לבנו ועינינו. זוללים וסובאים היינו. זולנו באבינו ואמנו ורבותינו. זולנו בתורה. זולנו בחכמים. זולנו בכבוד שבתות וימים טובים. זולנו בנשילת ידים. זרקנו הצפרנים. זכינו החלב וחיכנו הכפאי:

חמסנו, הכרחנו את חברנו למכור לנו.

חללנו את שם קדשך אוי לנו ולנפשנו. חללנו שבתות ומועדי קדשך. חמדנו חנפנו. חשכנו מחשבות רעות. חשדנו בכשרים. חבקנו ונשקנו הערוה ונשותינו נדה:

טפלנו שקר ומרמה, נתחברנו לעוברי עברה והעללנו עלילות רשע על חברינו.

טעינו בהוראה. טמאנו עצמנו ורעינינו. טמטמנו את לבנו. טלמלנו מקצה ביום השבת ויום טוב. טעינו בהלכה והפרנו בטעותנו והחזקנו בטעותנו ולא הורינו על האמת:

יעצנו עצות רעות, לחברנו, וידענו שהוא רע לו.

יעצנו עצות רעות להאריך ולהרבות שנות חנם ומחלקת וקטגוריא. ישננו עם התפלין. ישננו מימים ויללות כבהמות ואבדנו קריאת שמע ותפלה בזמן ובצבור. ידענו דין ועברנו עליו. ישבנו במושב לצים וסוד משחקים וחדתי עצמי עם נשים:

בזבנו, הבטחנו ולא קיימנו.

כעסנו, כעסנו.

כעסנו בחל ושבח ומרפה נפשנו באפנו. כפרנו בכל התורה. בלינו ימינו ושינוי בהבלי העולם. כפרנו לרשעים. כפינו קלוננו. כנינו שם רע לרעינו. כוננו להזיק לרעינו. כבשנו שכר שכיר:

לצנו, לענו על בני אדם, או על פעולות חיוביות.

למדנו תורה שלא לשמה ושללא בקדשה ובטהרה. לא קימנו המצוות בתקנו במחשבה ודבור ומעשה ויראה ואהבה ושמחה. לא קימנו אפלו מצוה אחת בתקנה. לא ענינו אמן בראוי. לא קמנו מפני שיבה. ולא הדרנו תלמיד חכם. למדנו לתלמידים שאינם מהגנים. לבשנו שעמנו. לא כוננו בתפלה וברכות ומצוות. לא היינו מתונים בדין. לא התנהגנו בדרך הראוי ליראי ה'. לא התפללנו בכבוד ראש ובגדי כבוד. לא קימנו בכל יום מאה ברכות ותשעים אמינים ועשרה קדישים וד' קדשות. לא הוכחנו את רעינו ונשותינו. לא כפרנו אבינו ואמנו ותלמידי חכמים. לא נמלנו חסד כפי שעורינו. לא נהרחקנו בראוי מהערייות ומנשינו נדה. לא יראנו את ה'. לא הווקנו במוסר. לא נסתכלנו מאין באנו ולאן אנו הולכים ולפני מי אנו עתידים לתן דין וחשבון. לוינו ברבית. לקחנו שחד דברים ושחד קמון ושחד מאחר. לא צפינו לישועה. לא נצטערנו על הרבן בית המקדש. לא אמרנו דברי תורה על השלחן. לא שלמנו שכר פעלת שכיר בזמנו ועברנו על לאו דלא תלין פעלת שכיר אתה עד בקר ועל מצוות עשה ביומו תתן שכרו:

מרדנו, עשינו עבירה משום שאין אנו מאמינים באיסור העבירה שהיא אסורה.

מרינו דבריד, סרבנו לשמוע בקול ה'.

מרדנו במלכות שמים. מרדנו במלכות בית דוד. מאסנו בבית המקדש. ושלשתן אנו מבקשים. משרנו חברינו וממונו ביד גוים. מעלנו בחרם והסקמות הקהל. מלאנו פינו שחוק. מרינו דבריד. מאסנו משפטי צדק:

נאצנו, הכעסנו את ה' בעוונותינו.

נאפנו, כל איסורי עריות ואביווריהו.

נאפנו בכל מיני נאוף. נשבענו לשוא ולשקר. נשבענו ולא קימנו. נלכדנו בסרד עבודה זרה בבלי דעת. נדרנו ולא שלמנו. נהנינו מהעולם הזה ומתענוגיו. נתננו יד

לפושעים. נסינו את ה'. נשתמשנו בכתרה של תורה. נשתמשנו בשמות הקדש. נקמנו ונטרנו שנאה בלב. נתעצלו ללמד ולהתפלל. נהגנו עצמנו ברבנות ובשורה ולא נכנענו לפני מי שגדול ממנו. נתנו דפי בחכמים ונמאסו לפני הקמון. נהגנו כמה שמשבחים אותנו ואפלו שלא היה בנו:

סָרְרָנוּ, סרנו מעבודת הבורא ומהדרך הנכונה.

סורים ומורים היינו. סרנו מאתריד וממצותיך ותורתך. סרנו ממנהגים טובים. סתנו דברי אבינו ודברי רבותינו:

עֵוִינוּ, עשינו עבירות במזיד למלא תאותינו.

עברנו על שם"ה לא תעשה דאורייתא ומדברי קבלה ומדברי סופרים עליהן ועל פרטיהן וענפיהן ותולדותיהן. ענינו יתומים ואלמנות ואביוני עמך. ענינו אמן קטופה וקטופה. עשינו עול למשרתינו ולנשותינו ולחברנו. ענינו את הדין. עתנו את הדין. עשינו את עצמנו בעורכי הדינים. עברנו על ריב לא לנו. עמלנו בהכלי העולם הזה ולא עמלנו בתורה. עסקנו בכל מיני בטלה ולא עסקנו בתורה. עשינו כמעשיהם. עברנו על כ"ד דברים שחייבים עליהם נדוי. עברנו ישראל. עשינו עצמנו ענוים בפני ולבנו הלב בחשבים בנאותה נסתרה:

פִּשְׁעֵנוּ, מרדנו ופרקנו עול תורה ומצות.

פָּגַמְנוּ בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, ובשמות הקודש, ובעולמות, ע"י עוונותינו הרבים.

פרקנו מעלינו על תורה ומצות וזאת שמם. פגמנו ברמ"ח איברים ושם"ה גידים של גופנו נפשנו ורוחנו ונשמתנו בגלגול זה ובגלגולים אחרים ובגפש רוח ונשמה של אחרים משרש נפשנו ושאינם משרשנו. פגמנו בעולמות העליונים אצילות בריאה יצירה עשיה ובכל פרצופי אצילות בריאה יצירה עשיה בהיצוניות ופנימיות בעולמות וישר באורות ונשמות ומלאכים בכלליהן ופרטיהן אוי לנו אהה עלינו ועל נפשנו אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה. פגמנו בשמות הקדש ובאותיות התורה כ"ב ומנצפ"ך בהרהור במחשבה בראיה ובריאה ובקלא בדבור ומעשה. פנינו לבנו לבטלה. פרשנו מן הצבור. פעלנו און:

צָרְרָנוּ, גרמתי צרות לאחרים.

צַעֲרָנוּ אֶב וְאֵם, צערנו אב ואם וחכמי ישראל. צערנו נשותינו וכל בני ביתנו. צערנו למשרתינו. צערנו לרעינו. צערנו בעלי חיים. צללנו במים אדירים לבקש תאות יצר הרע. צעדנו בפני מי שגדול ממנו:

קִשִּׁינוּ עֲרָה, הקשינו ליבנו להתחזק ברעה, ולמרות שנענשנו לא עשינו תשובה.

קלקלנו דרכינו. קלקלנו צנורות השפע והקדשה היורד מן השמים והפכו אותם לבורות נשברים אשר לא יכילו המים וגרמנו גלות השכינה וחרבן בית המקדש

שפחה כי ירשה וְבִירְתָּהּ. ועָבַד כִּי וּמִלָּךְ. שִׁכְבְּנוּ בְּבִשְׁתֵּנוּ וְכִסְתֵּנוּ כְּלָמָתֵנוּ כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
הָיוּ אֵלֶּה וּפִשְׁעֵינוּ הָאֵרִיכוּ קִצְנוּ וְחַטָּאתֵינוּ מָנְעוּ הַטּוֹב מִמֶּנּוּ, אוֹי לָהֶם לִבָּנִים שָׁגְלוּ מֵעַל
שִׁלְחַן אֲבִיהֶם זֶה כַּמָּה אַרְבֵּי יָמִים וְשָׁנִים רַבִּים וְרָעִים. קִפְצָנוּ יָדֵינוּ מִלִּמְצָאָה. קִבְּלָנוּ
לְשׁוֹן הָרַע. קָלָלְנוּ חֲבֵרֵינוּ וּנְשׁוֹתֵינוּ. קָלָלְנוּ עַצְמָנוּ וּבְנֵינוּ. קָרִינוּ בְּסִפְרֵים חֲצוּנִים. קָנְאנוּ
מֵעֵשֶׂר וּכְבוֹד חֲכָמִים אַחֲרֵים וּבִקְשָׁנוּ לְדָבָר בְּגִנּוּתָם:

רְשָׁעֵנוּ, עֲשִׂינוּ מַעֲשִׂים רָעִים (כְּגוֹן, הַמְרִים יָד עַל חֲבִירוֹ, גּוֹנֵב, גּוֹזֵל וְכוּ').

רָעִים לְשִׁמּוֹם וְלִבְרִיּוֹת הָיִינוּ. רָכְנוּ עִם אָדָם חָסֵם. רָדַפְנוּ אַחֵר הַשְׂרָה וְהַכְּבוֹד.
רָמִינוּ אֶת רֵעֵנוּ. רָצְנוּ לְמַחֲלָקָת וְעִבְרָה:

שִׁחַתְנוּ, הִשְׁחַתְנוּ כָּל דָּבָר עֲרוּה וּתּוֹלְדוּתִיהָ, (חִיבוּק נְשׁוּק, זֶרַע לְבַטְלָה), עֲבוּדָה זָרָה.
שִׁכְּחָנוּ תּוֹרָתְךָ. שִׁכְּחָנוּ אֱלֹהֵיךָ. שִׁקְרָנוּ בְּבִרְתִּי קְדִישָׁךְ. שִׁחַתְנוּ זֶרַע קָדֵשׁ
וּבִרְאֵנוּ מִשְׁחִיתִים לְחֶבֶל גַּם בְּכִנְפֵּינוּ נִמְצָאנוּ דָם נִפְשׁוֹת אֲבִינֹנִים וְדָמָעַת הָעֲשׂוּקִים.
שִׁבְּרָנוּ בָּלִים בְּחִמָּתֵנוּ. שִׁתִּינוּ סֶתֶם יֵינֵם. שִׁחַתְנוּ פְּאוֹת הָרֹאשׁ וְהַזָּקֵן. שִׁקְרָנוּ בְּכָל מִינֵי
שִׁקָּר וְתַחְבּוּלוֹת וּמִרְמוֹת. שִׁמַּחְנוּ בְּמַפְלַת אוֹיְבֵינוּ:

תַּעֲבָנוּ, מַעֲשֵׂי תוֹעֵבָה (כְּגוֹן, עֲבוּדָה זָרָה, מַאֲכָלוֹת אִסּוּרוֹת).

תַּעֲנִינוּ בִּדְרַכְנוּ וּבִבְחִירַתֵנוּ.

תַּעֲבָנוּ כָּל אִישׁ תּוֹכַחַת. תַּקַּעְנוּ כַּפֵּנוּ וְלֹא קִיַּמְנוּ. תִּבְלִין עֲשִׂינוּ לְשִׁמּוֹתֵינוּ.
תוֹהִים הָיִינוּ עַל הָרָאשׁוֹנוֹת.

וְתַעֲתָעֵנוּ, הִתַּעֲנִינוּ גַם אַחֲרֵים.

וְסָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְלֹא הִחֲשַׁבְנוּ בְּעֵינֵינוּ
אֶת הַמִּצְוֹת.

וְאַתָּה צָדִיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ, כִּי אָמַת עֲשִׂיתָ וְאַנְחָנוּ הִרְשָׁעֵנוּ:

וימשיך לומר "מה נאמר לפניך" וכו'

מה נאמר לפניך יושב מרום מה יש לנו לומר לפניך ה' היושב במרומים.
ומה נספר לפניך שוכן שחקים. ומה יש לנו לפרט את דברינו לפניך ה'
הנמצא בשמים.

הלא הנסתרות והנגלות אֵתָה יודע. הרי אתה יודע את כל הדברים
הנסתרים והגלויים.

אֵתָה יודע רזי עולם, אתה יודע את סודות העולם.

ותעלומות סתרי כל חי. ואת הדברים הנעלמים הנסתרים מעיני כל חי.

אֵתָה חופש כל חדרי בטן, אתה בודק את כל בני האדם.

רואה כליות ולב. ובוחן מה יעצו הכליות ומחשבת הלב.

אין דבר נעלם ממך, ואין נסתר מנגד עיניך.

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שתרחם עלינו,

ותמחל לנו את כל חטאתינו, ותכפר לנו את כל עונותינו,

ותמחל ותסלח לכל פשעינו.

על סדר א"ב, באור ישר:

על חטא שחטאנו לפניך

באִנּוּס. נאנסתי והוכרחתי לעשות עבירה, ולא נזהרתי להנצל בתחבולות.

עחש"ל בבלי דעת. בשונג ולא שמתי ליבי לדעת את הדינים.

עחש"ל בגלוי עריות. איסורי עריות, ובאכזריהו במחשבה, דיבור ומעשה.

עחש"ל בַּדַּעַת וּבַמִּרְמָה. ידעתי את האיסור ורימתי את עצמי שמותר.

- עַחֲשׁ"ל בְּהִרְהוֹר הַלֵּב. טמאתי את נפשי בהרהורים אסורים היוצאים מהלב.
נאווה, תאווה, חמדה, עבודה זרה, הרהרתי דברי תורה
במבואות המטונפים, הרהורי עבירה, הרהרתי אחר רבי.
- עַחֲשׁ"ל בְּיָדוֹי פָּה. התודתי רק בפה ולא נמרתי בליבי לעזוב את החטא.
- עַחֲשׁ"ל בְּזָדוֹן. במויד, בכוונה.
- עַחֲשׁ"ל בְּחֶזֶק יָד. חיזקתי ידי עוברי עבירה, כפיתי דעתי על אחרים שלא על פי דין.
- עַחֲשׁ"ל בְּטִמְאַת שְׁפָתַיִם. ניבלתי את פי והבאתי על שפתי טומאה.
- עַחֲשׁ"ל בְּיֶצֶר הָרַע. גירתי את היצר הרע בעצמי על ידי הרהורי עבירה.
- עַחֲשׁ"ל בְּיֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים. ידע את העבירה או לא ידעה. ביודעים
להורות ולא מורים, או לא יודעים ומורים.
- עַחֲשׁ"ל בְּכַחַשׁ הכחשתי במזון שהיתי חייב.
- וּבְכָזָב. הבטחתי ולא קיימתי.
- עַחֲשׁ"ל בְּלִשׁוֹן הָרַע. שדיברתי, ששמעתי וקיבלתי אף בדבר שהוא אמת.
- עַחֲשׁ"ל בְּמִרְאִית הָעֵיִן. עשיתי מצוות לעיני אחרים, ולא היה תוכי כברי.
ראיתי דבר ערוה וחמדתי אותה, הסתכלות בנשים,
בפני אדם רשע, בפני הכועס.
- עַחֲשׁ"ל בְּנִשְׁךְ וּבְמִרְבִּית. הלואה בריבית. (נשך – רבית שנושכת. ומרבית – שמתרבה חוב).
- עַחֲשׁ"ל בְּשִׁיחַת שְׁפָתוֹתַיִנוּ. שיחות בטלות ובפרט בבית הכנסת.
- עַחֲשׁ"ל בְּפִסְתָּר. חטאים שחטאתי בהיחבא, ועשיתי עין של מעלה כאינה רואה.
- עַחֲשׁ"ל בְּעֵינַיִם רְמוֹת. התנאתי בליבי, וכלפי חוץ עשיתי עצמי עניו.
- עַחֲשׁ"ל בְּפֶתַח־חוֹן פָּה. הצדקתי מעשי המקולקלים והטחתי דברים קשים כלפי הבורא.
- עַחֲשׁ"ל בְּצַעְדֵי רַגְלָיִם לְהָרַע. צעדתי והלכתי לדבר עבירה.
- עַחֲשׁ"ל בְּקַפְצַת יָד. סגרת ידי מלתן צדקה או עזרה לאחרים.
- עַחֲשׁ"ל בְּרִצּוֹן. חטאתי ברצון בלא שום אונס.
- עַחֲשׁ"ל בְּשֻׁנָּה. בשוגג.
- עַחֲשׁ"ל בְּתִשּׁוּמַת יָד. הכחשתי בחוב שהיתי חייב.

על סדר תשר"ק, באור חוזר.

עחש"ל בְּתִמְהוֹן לִבִּי. לגלגתי על דברי חכמים, תמהתי על מצוות התורה ומתוך כך זלזלתי בהם.

עחש"ל בְּשִׁנְאֵת הָנֶם. ואפילו רק בלב.

עחש"ל בְּרִגְלִים מִמְּהָרוֹת לְרוֹץ לְרָעָה. הזדרזתי ומיהרתי לדבר עבירה ואפילו שלבסוף לא עשיתי רע.

עחש"ל בְּרִכִּילוֹת. סיפרתי דברים אפילו של אמת מאחד לשני, גילתי סוד חברי.

עחש"ל בְּקִשּׁוֹי עֵרָף. סרבתי לקבל תוכחה ומוסר אפילו אחר היסורים.

עחש"ל בְּצִוְאָר עֵתֶק. דברתי נגד ה' בנאוה רבה.

עחש"ל בְּפִרְיָקֶת עַל. תורה ומצוות.

עחש"ל בְּעֻזֹת מִצָּח. העזתי פנים נגד תלמיד חכם או מי שגדול ממני.

עחש"ל בְּסִקּוֹר עֵין. הסתכלתי בדברים אסורים.

עחש"ל בְּנִטְיַת גְּרוֹן. גאוה הנכרת בגופי, הליכה בקומה זקופה.

עחש"ל בְּמִשְׁאֵל וּמִתֵּן. נהגתי שלא באמונה ויושר בעניני מקח וממכר.

עחש"ל בְּלִשׁוֹן תַּרְמִית. לשון הרגילה בשקר ורמאות.

עחש"ל בְּכִנְסִיָּה שֶׁלֹּא לְשֵׁם שְׁמַיִם. אסיפה שאינה לכבוד ה' ורצונו.

עחש"ל בְּיוֹהָרָא. בנאוה, עשיתי מצוות בכדי שיכבדו אותי.

עחש"ל בְּטִמְאֵת רַעֲיוֹן. מטמא מחשבותיו ברעיונות אסורים.

עחש"ל בְּחִלּוֹל הַשֵּׁם. ביוזתי כבוד שמים, כל אחד לפי מדרגתו.

עחש"ל בְּזִלְזוֹל הוֹרִים וּמוֹרִים. לא כבדתי כראוי את אבי ואמי, ורבותי.

עחש"ל בְּוַעֲדוֹ עֶבְרָה. התכנסתי לדבר עבירה.

עחש"ל בְּחִצְצָת דָּבָה. בהוצאת שם רע.

עחש"ל בְּדְבָרִים בְּטָלִים. דיברתי דברים בטלים ללא תועלת, ובאמצע הלימוד.

עחש"ל בְּנִאְוָה וְבוֹז. התנאתי וזלזלתי באחרים.

עחש"ל בְּגִלְגוֹל זֶה וּבְגִלְגוֹלִים אֲחֵרִים. כללי.

עַחֲשׁ"ל בְּכַטְוֵי שְׁפָתַיִם. נִדְרָתִי וְנִשְׁבַּעְתִּי לְבַטְלָהּ, וְדִיבַרְתִּי דְּבָרִים אֲסוּרִים.
עַחֲשׁ"ל בְּאֲכִילַת אֲסוּר. מֵאֲכֻלֹּת אֲסוּרוֹת (לֹא נִזְהַרְתִּי מִסְּפִיק בְּבִדְקַת תּוֹלָעִים).
עַל חֵטָא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲתִים וְאַרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה אַבְרִים,
וְשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁה גִידִים, שֶׁל גּוֹפְנוֹ וְנַפְשָׁנוּ וְרוּחָנוּ
וְנִשְׁמָתָנוּ וְנִשְׁמָכָה לְנִשְׁמָתָנוּ.

וְעַל חֵטָא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ, שֶׁגִּרְמָנוּ פָּגָם וּמוֹם בְּמַאֲתִים וְאַרְבָּעִים
וְשִׁמּוֹנָה אַבְרִים, וְשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁה גִידִים שֶׁל אַחֲרִים,
וּבְגוֹפָם וְנַפְשָׁם וְרוּחָם וְנִשְׁמָתָם, וְנִשְׁמָכָה לְנִשְׁמָתָם.

עַל חֵטָאִים שֶׁאַנְחָנוּ חַיִּבִּים עֲלֵיהֶם

עַל בְּטוּל מִצְוֹת עֲשֵׂה. כְּנוּן, תְּפִלִּין, צִיצִית, מְזוּזָה, קְרִיאַת שְׁמַע, בְּרַכַּת הַמּוֹזֵן.
עַחֲשׁ"ע עַל לֹא הִנָּתַק לַעֲשֵׂה. כְּנוּן, גִּזַּל הַנִּיתָן לְתַקֵּן עַל יְדֵי הַשְּׁבָת.
עַחֲשׁ"ע עַל לֹא שָׂאִין בּוֹ מַעֲשֵׂה. כְּנוּן, הַסְתַּכְלוּת אֲסוּרָה, הַעֲלַמַת עֵין מֵאֲבֵרָה.
עַחֲשׁ"ע עוֹלָה. הִרְהוּרֵי עֲבִירָה, בִּטּוּל מִצְוֹת עֲשֵׂה, (כִּיבוּד אָב וָאֵם, צַדִּיקָה),
לֹא שָׂאִין בּוֹ מַעֲשֵׂה, (לֹא תִקּוּם וְלֹא לִישׁוּר, בַּל תִּשְׁחִית).
עַחֲשׁ"ע חֲטָאֵת. אִיסוּרֵי כֶּרֶת שְׁעִשִּׁיתִי בְּשׁוּגָג. כְּנוּן שְׁחִילֵל שַׁבָּת וְלֹא יָדַע אֵת
הַדִּין אוֹ שֶׁשָּׂכַח שֶׁשַּׁבָּת הַיּוֹם.

עַחֲשׁ"ע קָרַבֵּן עוֹלָה וְיִזְרֹד. שֶׁנִּשְׁבַּע לַעֲשׂוֹת אוֹ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת, וְעָבַר בְּשׁוּגָג.
(וְנִקְרָא עוֹלָה וְיִזְרֹד בֵּין שְׁתֵּלּוּי בַּעֲשִׂיר אוֹ בַּעֲנִי).

עַחֲשׁ"ע אָשָׁם תָּלּוּי מִי שֶׁבֵּא לִידּוֹ סֶפֶק כֶּרֶת, שֶׁמְסוּפֵּק אִם עָבַר עֲבִירָה בְּשׁוּגָג
שְׁחִיב עֲלֵיהָ חֲטָאֵת.

וְאָשָׁם וְדָאִי. כִּפְרָתִי וְנִשְׁבַּעְתִּי לִשְׁקֹר עַל מִמּוֹן חֲבָרִי.

עַחֲשׁ"ע מִכַּת מְרֻדוֹת. כָּל אִיסוּרֵי דְרַבְּנָן.

עַחֲשׁ"ע מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים. לֹא מִהַתּוֹרָה שִׁישׁ בּוֹ מַעֲשֵׂה, כְּנוּן גִּילוּחַ בַּתְּעַר.

עַחֲשׁ"ע מִיָּתָה בִּידֵי שָׂמִים. כְּנוּן, הָאוֹכֵל פֶּת בְּלִי הַפְּרֶשֶׁת חֶלֶה, פִּירוֹת מִבֵּל,
הַמוּצִיא שִׁכְבַּת זֶרַע קוֹדֵשׁ לְבַטְלָהּ, הַעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי חֻכְמִים.

עַחֲשָׁח"ע מִיתוֹת מְשָׁנוֹת.

עַחֲשָׁח"ע פָּרַת שִׁמְיוֹ נִכְרָתִים וּמַת בְּקִיצוֹר יָמִים.

וְעֲרִירִי. שְׁמַת בְּלֹא בָנִים. כְּנוֹן; הָאוֹכֵל חֲמִין בִּפְסָה, הָאוֹכֵל בִּיּוֹ"כ, נִדְחָה.

עַל הַטָּאִים שֶׁאַנְחָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם גְּלוּל בְּדוֹמָם, וְצוּמָה, וְחִי בְּלִתִּי מְדַבֵּר, וְחִי מְדַבֵּר.

עַל הַטָּאִים שֶׁאַנְחָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם כָּל מֵינִי יְסוּרִים.

עַל הַטָּאִים שֶׁאַנְחָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם כָּל מֵינִי עוֹנְשִׁין.

עַל הַטָּאִים שֶׁאַנְחָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין סְקִילָה, הַמַּחֲלֵל שַׁבָּת, מְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ.

שִׁרְפָּה, הָבֵא עַל אִשָּׁה וּבָתָּה.

הֶרְגֵנוּ רֹצֵחַ בְּמוֹזֵר.

וְחֶנֶּק. הָבֵא עַל אִשֶּׁת אִישׁ, חוֹבֵל בְּאִבּוֹ וּבְאִמּוֹ.

עַל מִצּוֹת עֲשֵׂה וְעַל מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה,

בֵּין שֵׁשׁ בָּם קוֹם עֲשֵׂה. מְקִיִּים הַמִּצְוָה בִּפְעוּלָהּ. כְּנוֹן, תְּפִילִין, סוּכָה וּכְדוֹר.

וּבְמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה רֹבֵם עוֹבֵר בְּקוֹם וְעֲשֵׂה.

וּבֵין שֵׁאִין בָּם קוֹם עֲשֵׂה, מְקִיִּים הַמִּצְוָה בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה. כְּנוֹן, לִשְׁבוֹת בִּשְׁבוֹת

קוֹדֵשׁ, שׁוֹמֵעַ דְּבָרֵי תוֹרָה וּכְדוֹר. וְהִלָּא תַעֲשֶׂה כְּנוֹן, לֹא

תִּשְׁנֹא אֶת אַחֶיךָ בְּלִבְּכָךְ.

בֵּין שְׁגָלוֹת לָנוּ וּבֵין שְׂאִינָם גְּלוּיִים לָנוּ. אֶת שְׁגָלוֹת לָנוּ, כָּבֵר

אִמְרָנוֹם לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם.

וְאֶת שְׂאִינָם גְּלוּיִים לָנוּ, הֵם גְּלוּיִים וִידוּעִים לְפָנֶיךָ, כִּי הִפֵּל גְּלוּי

וְצָפוּי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר; הִנֵּסְתָּרַת לִיהוָה אֱלֹהֵינוּ,

וְהִנָּגַלְתָּ לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

כִּי אַתָּה סוֹלְחַן לְיִשְׂרָאֵל, וּמוֹחֵלִין לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל וּמִכְּלָעֶיךָ

אֵין לָנוּ מִלָּךְ מוֹחֵל וְסוֹלָח.

ביאור י"ג מידות

כתב הכה"ח (סי' קל"א אות כא) בשם הפוסקים: שאין לומר י"ג מידות בלא כוונה.

וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא וְעָבַר כְּבוֹד ה' לִפְנֵי מֹשֶׁה וַהֲוֹרֹה לומר.

יְהוָה המרחם על האדם קודם שיחטא, אפילו שגלוי לפניו שיחטא.

יְהוָה המרחם על האדם לאחר שחטא ועשה תשובה, ומקבלו כאילו לא חטא.

א אֵל בעל היכולת להטיב בכל מצב, והיא מידת חוזק של רחמים.

ב רַחוּם המרחם על האדם שלא יקבל עונשו בפעם אחת אלא מייסרו מעט מעט.

ג וְחֲנוּן להוציאו מן הצרה, במתנת חנם אפ' שאינו הגון.

ד אָרַךְ מאריך אפו ואינו ממחר ליפרע שמא יעשה תשובה.

ה אֲפִים לצדיקים ולרשעים.

ו וְרַב חֶסֶד לצריכים חסד, שאין להם כל כך זכויות.

ז וְאִמָּת ונאמן לשלם שכר לעושי רצונו.

ח נֶצֶר חֶסֶד שומר את החסד שאדם עושה לפניו.

ט לְאֵלָפִים לאלפי דורות.

י נִשָּׂא עוֹן סובל את הזדונות.

יא וּפָשַׁע ואת הפשעים, שאדם עושה להכעיס.

יב וְחֲטָאָה ואת השגגות.

יג וְנִקְּהָ ומונקה את העוונות לשבים בתשובה.

וְסִלְחָתָ לַעֲוֲנוֹנוֹ וְלַחֲטָאתֵינוּ וְנַחֲלָתָנוּ:

ותסלח לזדוננו ולשגגותינו וקח אותנו לחלקך.

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְמַהֵר אֶתְכֶם,

מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּמְהָרוּ: